

Onderwerp

Verkenning mobiliteitsongelijkheid

Programma	Bereikbaarheid	Behandeldatum	13 mei 2025
Portefeuillehouder	C.M.H. Daemen	Status	Openbaar

Advies

1. Het rapport *Verkenning mobiliteitsongelijkheid* vast te stellen, met daarin:
 - Inzicht in de belemmeringen die inwoners ervaren om van huis naar een bestemming te gaan;
 - Welke regelingen de gemeente heeft en welke initiatieven er zijn bij sociaal maatschappelijke organisaties;
 - Aanbevelingen om mobiliteitsongelijkheid te verminderen.
2. De volgende vervolgstappen te zetten om mobiliteitsongelijkheid aan te pakken:
 - Uitwerken van een regeling voor het subsidiëren van elektrische (bak)fietsen;
 - Inzet op fietslessen uit te breiden;
 - De informatievoorziening rondom toegankelijk vervoer en regelingen verbeteren;
 - De proef deelvervoer evalueren en kijken hoe we dit vervolgen;
 - In de OV visie het volgende uit te werken:
 - Uitbreiden van de inzet van ov-ambassadeurs;
 - Onderzoeken of we fijnmazig wijkvervoer kunnen faciliteren;
 - Onderzoeken of we het busvoordeelabonnement kunnen uitbreiden naar de spits.
3. De brief aan de raad over het rapport *verkenning mobiliteitsongelijkheid* vast te stellen, waarin:
 - De vervolgstappen worden geschetst
 - De motie “onderzoek naar gevolgen en oplossingen parkeerschaarste bewonersparkeren” wordt beantwoord.
 - De voortgang op de motie “onderzoek maatwerk parkeertarieven – een reddingsboei voor onze sporters” wordt gegeven.

Aanleiding

In 2023 is de ‘Agenda versnelling mobiliteitstransitie’ vastgesteld door de raad. Hierbij heeft de raad het college via moties gevraagd uit te zoeken hoe Nijmegenaren gelijke kansen kunnen krijgen in de mobiliteitstransitie. We zien in het land en ook in Nijmegen steeds meer mensen die niet mee kunnen komen. Zo ook in mobiliteit en de veranderingen in de manier waarop we reizen. Dit heeft verschillende redenen. Mensen kunnen dingen niet betalen, ze begrijpen niet hoe het werkt, ze ervaren iets onveilig of onprettig, de vervoersmiddelen zijn niet beschikbaar of ze zijn niet bruikbaar. We willen dat iedereen in Nijmegen kan blijven reizen naar hun werk, hobby’s, vrienden en voorzieningen. Daarom zijn in het uitvoeringsprogramma ‘beter op weg’ doelen opgenomen voor het voorkomen en tegengaan van mobiliteitsongelijkheid. Hierbij zijn twee doelen opgenomen:

1. Alle essentiële voorzieningen zijn multimodaal bereikbaar;
2. Mobiliteit is zo min mogelijk een reden om niet mee te doen.

Collegevoorstel

Op basis hiervan is voorliggende verkenning naar mobiliteitsongelijkheid gedaan. In deze verkenning wordt aan de hand van vijf thema's (de 5 B's) beschreven welke belemmeringen mensen ervaren op het gebied van mobiliteit. Deze B's zijn: beschikbaarheid, bruikbaarheid, betaalbaarheid, begrijpelijkheid en beleving.

De mobiliteitstransitie vraagt een verandering in reisgedrag van onze inwoners. Dit maakt het belangrijk om inzicht te hebben in wie hierin belemmeringen ervaart en hoe deze kunnen worden weggenomen.

Beoogde impact: uitvoering

Dit collegevoorstel draagt bij aan de ambitie "We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden". Het draagt specifiek bij aan de doelen:

- Een bereikbare stad via alle modaliteiten
- Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven
- Meer en betere alternatieven voor je eigen auto

Argumenten

1.1 De verkenning geeft inzicht in de belemmeringen die inwoners kunnen ervaren als ze op pad gaan.

We wilden inzicht krijgen in de belemmeringen die bewoners ervaren in hun dagelijkse reizen. Dit onderzoek geeft meer inzicht in dat er een groep inwoners is die geen of weinig keuzevrijheid ervaart in hun mobiliteit. Dit leidt voor hen tot minder maatschappelijke participatie en een grotere afhankelijkheid van slechts één modaliteit.

Op basis van de resultaten kunnen we in ons beleid beter rekening houden met de ervaren belemmeringen wat betreft bereikbaarheid en toegankelijke mobiliteit en ons actief inzetten om mobiliteitsongelijkheid te verminderen.

1.2 De mobiliteitstransitie biedt kansen voor het verminderen van mobiliteitsongelijkheid.

In de verkenning wordt mobiliteitsongelijkheid in de context van de mobiliteitstransitie geplaatst. Daaruit wordt duidelijk dat de mobiliteitstransitie uitdagingen maar ook kansen biedt. Door het uitbreiden van duurzame en ruimte-efficiënte mobiliteitsopties zoals deelmobiliteit, fietsen, openbaar vervoer en lopen, vergroten we de bereikbaarheid van voorzieningen voor groepen die in dit onderzoek naar voren komen. De inzet op actieve mobiliteit zorgt voor betere opties voor mensen die momenteel weinig opties hebben.

2.1 De voorgestelde stappen sluiten aan bij de aanbevelingen uit het rapport en vergroten de kansen van een groep Nijmegenaren,

We nemen daarbij nadrukkelijk de aanbevelingen uit de verkenning mee. De aanbevelingen zijn: *brenge de fiets aan de mens, bekend maakt bemind (informatievoorziening), zet in op fijnmazig wijkvervoer, kom met inwoners tot oplossingen en zie werkende armen niet over het hoofd*. Hiervan nemen we expliciet over dat we de mogelijkheden voor fijnmazig wijkvervoer verkennen, het uitbreiden van OV-initiatieven en door de fiets aan de mens te brengen door middel van een regeling voor het verstrekken van elektrische (bak)fietsen en het uitbreiden van fietslessen. Daarnaast evalueren we de proef deelvervoer voor minima en verbeteren we de informatievoorziening. Bij de uitwerking nemen we de aanbevelingen *kom met inwoners tot oplossingen en zie werkende armen niet over het hoofd* in acht.

2.2 De voorgestelde stappen zorgen ervoor dat meer inwoners mee kunnen doen aan het dagelijkse, sociale leven.

In de verkenning wordt duidelijk dat verschillende inwoners belemmeringen ervaren. Dit zijn belemmeringen als het niet ter beschikking hebben van een fiets of auto, een ontoegankelijke stoep of het niet kunnen betalen of begrijpen van bijvoorbeeld openbaar vervoer. Ook wordt duidelijk dat de gemeente en sociaal-maatschappelijke organisaties al veel initiatieven en regelingen beschikbaar stellen. Met de voorgestelde stappen zetten we ook in op het versterken en betere bekendheid van deze initiatieven en regelingen.

Kanttekeningen

2.1 Ons parkeerbeleid kan tot belemmeringen leiden.

Het onderzoek bevestigt dat de brede mobiliteitstransitie kansen biedt om mobiliteitsongelijkheid tegen te gaan en te voorkomen. Ook bevestigt het dat ons parkeerbeleid tot belemmeringen kan leiden voor sommige inwoners. Dit gaat vooral om het kunnen parkeren (bij voorzieningen) door mensen die afhankelijk zijn van de auto. Door in te zetten op openbaar vervoer, fiets en lopen hopen we dit waar mogelijk weg te nemen. Daarnaast blijft het voor mensen die het echt nodig hebben mogelijk om te parkeren. Dit blijft bijvoorbeeld mogelijk door de gehandicaptenparkeerkaart.

2.2 Het is niet mogelijk om mobiliteitsongelijkheid helemaal te voorkomen of op te lossen.

Mobiliteitsongelijkheid is een complex vraagstuk waarbij ook sociaaleconomische en ruimtelijke factoren een rol spelen. Ingezet beleid kan drempels verlagen, maar zal niet voor iedereen een volledige oplossing bieden.

2.3 Ondanks dat we de aanbevelingen uit het rapport meenemen, is het lastig om de groep werkende armen goed in beeld te krijgen.

De groep werkende armen hebben een baan, maar hebben desondanks een krappe beurs, weinig kans om geld te sparen of investeringen te doen. Deze groep heeft vaak geen recht op subsidies of sociale regelingen, en ervaart wel belemmeringen in mobiliteit. Dit maakt maatwerkoplossingen noodzakelijk, welke zullen worden opgepakt in de vervolgstap gericht op informatievoorziening en het betrekken van inwoners bij oplossingen

Gesprek met de stad

We hebben in de verkenning mobiliteitsongelijkheid diverse groepsgesprekken gevoerd met inwoners. Door middel van deze gesprekken is inzicht gekregen in de belemmeringen die inwoners ervaren. Ook zijn gesprekken gevoerd met professionals van sociaal maatschappelijke organisaties en de gemeente.

Financiën

We stellen voor in 2026 €150.000 beschikbaar te stellen uit het programmabudget mobiliteit voor de uitvoering van de maatregelen. Dit bedrag wordt ingezet voor het beter beschikbaar maken van e-bikes/bakfietsen en het faciliteren van fietslessen. Daarnaast worden ov-gerelateerde vervolgstappen meegenomen in de uitwerking van de OV-visie. Voor deelmobiliteit zijn aanvullende beleidsregels vastgesteld. Waarbij jaarlijks budget beschikbaar wordt gesteld voor aanbieders om in te zetten op mobiliteitsongelijkheid.

Vervolg

We gaan in de komende twee jaar verder met deze vervolgstappen. Daarna zullen we opnieuw kijken naar wat er nodig is. Ook zullen we het perspectief van mobiliteitsongelijkheid meenemen in het ontwikkelen van mobiliteitsbeleid.

Momenteel wordt er een publiekssamenvatting gemaakt van de verkenning. Deze is begin mei klaar. Deze publiekssamenvatting is in b1 taal geschreven. Zodat het beter leesbaar is voor alle inwoners van de stad.

Daarnaast zullen we de komende maanden verder werken de beantwoording van de motie “onderzoek maatwerk parkeertarieven – een reddingsboei voor onze sporters”.

Bijlagen

1. Het rapport *Verkenning mobiliteitsongelijkheid*.
2. De brief aan de raad over de *verkenning mobiliteitsongelijkheid*.
3. Motie “onderzoek naar gevolgen en oplossingen parkeerschaarste bewonersparkeren”
4. Motie “onderzoek maatwerk parkeertarieven – een reddingsboei voor onze sporters”